

Handläggare
Anna Lindskog
Telefon: 08 508 25 248

Till
Socialnämnden
2020-06-16

Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)

Remiss från kommunstyrelsen KS dnr 2929/749

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen avseende remissen Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt remissen Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24) till socialnämnden för yttrande. I utredningen ges 10 rekommendationer för att stärka stödet till individen i samband med en sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i utredningen och instämmer i att de kan underlätta för enskilda i rehabiliteringsprocessen. Förvaltningen anser att den ökade möjligheten med att få hjälp med att administrera läkarintyg, adl-intyg, arbetsplatsintyg, arbetsprövning med mera som beskrivs i utredningen skulle underlätta mycket för flera målgrupper och kan leda till att vägen mellan sjukskrivning och arbete förkortas. Med hjälp av de stödinsatser som föreslås anser förvaltningen att det finns goda förutsättningar för att fler personer kan beredas arbete i stället för praktikplats, daglig verksamhet eller sysselsättning.

Förvaltningen vill dock särskilt framhålla vikten av att stödet till sjukskrivna med försörjningsstöd utvecklas då det rör sig om en stor

grupp som är långtidssjukskrivna utan någon sjukpenninggrundande inkomst och utan arbetsgivare som har ansvar för rehabilitering.

Förvaltningen föreslår att nämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har överlämnat remissen Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24) till socialnämnden för besvarande senast 2020-06-26. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 10 juni 2020. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 11 juni 2020.

Ärendet

Regeringen beslutade den 12 april 2018 att tillkalla en särskild utredare – en nationell samordnare – med uppdrag att främja samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen. Målet med samordnarens uppdrag har även varit att motverka de problem som kan uppstå till följd av det uppdelade ansvaret mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen.

I samordnarens uppdrag har det ingått att:

- analysera nuvarande förhållanden när det gäller samverkan mellan aktörerna i sjukskrivningsprocessen
- följa upp nuvarande samverkan mellan aktörerna med fokus på konsekvenser för individen
- se över hur det förebyggande arbetet och stödet för återgång i arbete utvecklas hos olika aktörer
- se över om regelverket är ändamålsenligt för att stödja individens återgång till hälsa och arbete
- främja dialog för att skapa en smidigare process för individen så att individen så tidigt som möjligt kan återfå hälsa och återgå i arbete

- lämna författningsförslag om utredaren bedömt att det är nödvändigt

I utredningen har flera områden där stödet för återgång i arbete kan stärkas identifierats. Utredningen visar att individer inte får del av tillräckligt arbetsplatsinriktat stöd, att arbetsgivares kunskap om återgång i arbete har brister och att företagshälsovård, eller annan expertresurs, används i alltför begränsad utsträckning. Utredningens bedömning är att arbetsgivare behöver ges bättre förutsättningar att ge sina anställda stöd för återgång i arbete. Därutöver behöver Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ytterligare stärka sitt samarbete för att ge individer som går mellan myndigheterna bättre stöd. I utredningen lyfts även att stödet till de individer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom, och som uppbär försörjningsstöd, behöver utvecklas.

I utredningen ges följande 10 rekommendationer för att stärka stödet till individen:

- tydliggöra definitionen av sjukskrivningsprocessen
- att aktörerna (AF, FK, socialstyrelsen, arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap) utvecklar samverkan på strukturell nivå
- digital yta för att kunna följa sjukskrivningsprocessen bör utredas
- att FK får i uppdrag att utreda hur stödet kan öka för individen att administrera sin sjukskrivningsprocess
- stöd till arbetsgivare för förebyggande arbete och arbetsplatsåtergång
- öka arbetsplatsinriktat stöd till individen
- konsultation av expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd
- en förvaltning inom kunskapsområdet arbetsplatsinriktat stöd- Myndigheten för arbetsmiljökunskap föreslås få det uppdraget.
- att FK och AF vidareutvecklar sin samverkan
- ett förbättrat stöd till individer med medicinska begränsningar som uppbär försörjningsstöd

Konsekvenser av rekommendationerna

Utredningens rekommendationer förväntas bidra till tydlighet i aktörernas gemensamma ansvar för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och därmed främja samverkan.

För individer i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen förväntas rekommendationerna leda till både generella förbättringar som når stora grupper och mer specifika förbättringar som stärker stödet till individer med särskilt behov av stöd. I huvudsak är utredarnas bedömning att processen kommer att bli lättare att förstå och att individen får ett bättre och mer sammanhållet stöd tack vare bättre samverkan. Risken att falla mellan myndigheternas ansvar minskar.

Rekommendation om konsultation av expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete leder till kostnader som bör finansieras av staten och arbetsgivare gemensamt. Staten bedöms kunna ge bidrag till arbetsgivare genom det befintliga arbetsplatsinriktade rehabiliteringsstödet utan att ytterligare anslag behöver ges. Arbetsgivare kommer att beröras ekonomiskt av rekommendationen med totala kostnader om 52 miljoner kronor. Rekommendationerna bedöms leda till ökade kostnader för Försäkringskassan om 15,3 miljoner. Finansiering föreslås genom omfördelning av medel inom statens budget.

Jämställdhetsanalys

År 2018 kunde en anställd som blev sjuk, efter en karensdag, ha rätt till sjuklön från arbetsgivaren de första 14 dagarna i sjukperioden. Totalt sett hade män i genomsnitt 5,26 sjuklönedagar och kvinnor 7,52 sjuklönedagar per anställd under år 2018¹. Kvinnor hade i genomsnitt fler sjuklönedagar per person än vad män hade.

Utredarna menar att rekommendationerna i utredningen kommer att beröra fler kvinnor än män och att kunskapen om arbetsplatsinriktat stöd för återgång i arbete i kvinnodominerade yrken kommer att öka.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen som lyfts i utredningen.

Förvaltningen anser att förslagen kan leda till att fler personer med funktionsnedsättning/personer i behov av särskilt stöd kan följa och förstå sin sjukskrivningsprocess vilket förhoppningsvis medför ökad självkänsla.

Ökad möjlighet att få hjälp med att administrera läkarintyg, adl-intyg, arbetsplatsintyg, arbetsprövning, samt kontakter mellan olika myndigheter skulle underlätta mycket för många målgrupper och kan leda till att vägen mellan sjukskrivning och arbete kan förkortas.

Förslaget om en expert vid bedömning av arbetsplatsinriktat stöd ger ett fokus på det arbete individen klarar av än tvärtom då ökade krav på konsultation av expert förväntas leda till att möjligheter till arbetsplatsinriktat stöd tas tillvara på ett bättre sätt och att stödjande insatser på arbetsplatsen utformas med utgångspunkt i kunskap och erfarenhet.

Den som saknar SGI (sjukpenninggrundande inkomst) har inte rätt till sjukpenning. Om individen inte är förmögen att arbeta p.g.a. sin sjukdom och inte kan få sjukpenning eller försörja sig på annat vis, kan individen ansöka om försörjningsstöd. Förvaltningen vill särskilt framhålla vikten av att stödet till sjukskrivna med försörjningsstöd utvecklas då det rör sig om en stor grupp som är långtidssjukskrivna utan någon sjukpenninggrundande inkomst och utan arbetsgivare som har ansvar för rehabilitering. Den här målgruppen faller ofta mellan stolarna då ingen riktigt har ansvar för rehabiliteringen förutom den enskilde själv. Det finns sedan tidigare möjlighet att ansöka om en samordnad rehabilitering hos Försäkringskassan men enligt stadsdelsförvaltningarnas rapporter är det svårt för den enskilde att beviljas sådant stöd.

Med hjälp av de stödinsatser som föreslås anser förvaltningen att det finns goda förutsättningar för att fler personer kan beredas arbete i stället för praktikplats eller daglig verksamhet/sysselsättning.

Bilaga

Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (SOU 2020:24)